

MEB'in BİLİME ve LAİKLİĞE AYKIRI EĞİTİM PROGRAMI (MÜFREDAT) HAZIRLAMA ÇABALARI!

Prof. Dr. F. Dilek Gözütok

Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fak. Emekli Öğretim Üyesi

T.C. MEB'de NELER OLUYOR?

1) Birkaç hafta önce MEB'in sitesine "Temel Yaşam Becerileri", "Adabı Muaşeret" vb. adlarında din öğretmeyi amaçlayan (Aşağıda bazı örnekleri verilen) ve adına "Program" dedikleri bazı metinler düştü.

2) Bu hafta "Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Müfredatı" başlığı ile 10 yıllık çalışmanın ürünü olduğu belirtilen bir metin yayınlandı. Bir hafta içinde kurumlardan ve kişilerden görüş bildirmeleri istendi. İsmet Yılmaz bakan iken 2017'de benzer bir program yapılmış, Eğitim Sendikaları, üniversiteler, öğretmenler görüş bildirmişti. Hiçbir görüş dikkate alınmadan "binlerce görüşe dayalı" diye ilk yazılan metin uygulanmıştı. İsmet Yılmaz'dan sonra bakan Ziya Selçuk da "2023 Vizyonu" adıyla "Harezmi Modeli" ve daha birçok adlar altında program değişiklikleri yaptı. Dersleri birleştirdi, ders saatlerini azaltıp arttırdı. Ardından (AHİM kararlarına karşın) dersler, "Zorunlu", "Seçimlik" ve "Zorunlu Seçimlik" gibi gruplara ayrıldı. Öğrenciler zorunlu Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi dışında bir din dersini daha zorunlu olarak seçmeye mecbur edildi. Yani bu hafta yayınlanan metnin 10 yıllık bir çalışma olma olasılığı yoktur. Deneyimlerimiz gösteriyor ki yine bildirilen görüşler dikkate alınmayacak ve bu bilim dışı, akıl dışı metnin uygulanması istenecektir.

3) Eğitimde Program Geliştirme bilimsel bir çalışmadır. Ardalanlarının, deneyimlerinin ne olduğu net olmayan, bilim dışı söylemlerinin internette yer aldığı bilinen kişilerle otel salonlarında yazılacak metinler değildir.

4) Mayıs ayında görüşe sunulan program taslağına gelen görüşler metne yansıtılacak mı? Ne zaman? Program TTK'dan geçecek mi? Ne Zaman? Bu metne uygun kitaplar ne zaman ve kimler, hangi kuruluşlar tarafından yazılacak? Ne zaman? Program konusunda öğretmenlere hizmet içi eğitim verilecek mi? Ne zaman? Bütün bunların 4 ay sonra başlayacak 2024-2025 öğretim yılına yetiştirileceği iddia ediliyor.

I." EĞİTİM PROGRAMI GELİŞTİRME" BİLİMSEL BİR UĞRAŞTIR

"Eğitimde Program Geliştirme" dünyada yüzyıllardır gelişmekte olan "Eğitim Bilimleri"nin alt bilim alanıdır. Program geliştirme, eğitim programının kapsadığı amaçların kapsamlı ve etkin bir biçimde gerçekleştirilebilmesi için yararlanılan temelleri, ilkeleri, kuramları, modelleri ve etkinlikleri uygulamalı olarak ele alan bilimsel araştırma, raporlama uygulama ve değerlendirme sürecidir.

Dünyada toplumların sorunları, değerleri, var olan meslekler ve iş alanları, bilim, teknoloji, çevre, doğa, yaşam koşulları, üretim süreçleri, bireylerin beklentileri, ilgileri, fiziksel ve sosyal özellikleri, gereksinimleri, bireysel farklılıkları, yaşam biçimleri hızla değişmektedir. Eğitim programlarının

bu değişmelere paralel olarak, geleceğe kılavuzluk edecek biçimde sürekli geliştirilmesi gerekir. Eğitim programlarını, bu programların uygulandığı eğitim kurumlarını geliştiremeyen ülkeler bilimde, teknolojiye, sanatta, sporda ve daha birçok alanda yapılan uluslararası değerlendirmelerde son sıralarda yer alır.

Ülkemizde, 1924'ten başlayarak hazırlanan ve uygulanan bütün eğitim programlarında milli, manevî, ahlâkî, kültürel ve sosyal değerler yer almış, programlar aracılığı ile bireyin, toplumun ve ülkenin gereksinimlerinin karşılanması amaçlanmış, toplumu oluşturan bireylerin ümmetten vatandaşa dönüştürülmesi için çaba gösterilmiştir. Bilimsel yöntemlerle geliştirilen, bilimi temel alan 1926, 1936, 1948, 1968 örgün eğitim programları, öğretmen yetiştiren kurumlar ve yaygın eğitim programları ile yurttaşlara Cumhuriyet değerleri kazandırılması hedeflenmiştir.

Eğitim programlarının çağdaş dünyaya uyum sağlayabilmesi için, üniversitelerde çeşitli birimler açılmıştır. Bunlardan ilki 1968 yılında Hacettepe Üniversitesi'nde, eğitim alanında yurt dışında doktora yapan bilim insanları önderliğinde açılan ve daha sonra sosyal bilimler enstitüsüne dönüşen Mezuniyet Sonrası Eğitim Fakültesidir. (MESEF), daha sonra 1974 yılında Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesinde, 'Eğitimde Program Geliştirme' bölümü kurulmuştur. Bu fakültelerde lisans, yüksek lisans ve doktora yapan öğrenciler, mezuniyet sonrası çeşitli bakanlıkların eğitim birimlerinde, özel sektörde ve Milli Eğitim Bakanlığı'nda (MEB) Program Geliştirme alanında hizmet vermişlerdir. Bazı program geliştirme çalışmaları (Modern Fen Programları) dünyaya örnek olmuştur.

12 Eylül askeri darbesi sonrasında, eğitimde bilim dışı ve laiklik karşıtı uygulamalar yavaş yavaş devlet politikası haline almaya başlamıştır. 1973'te kabul edilen milli eğitimin amaç ve ilkelerinin belirlendiği "1739 sayılı Temel Eğitim Yasası"na aykırı uygulamaları eğitim kurumlarına da yansımıştır. Ayrıca Tevhid-i Tedrisat'a (Öğretim Birliği Yasasına) ve laiklik ilkesine aykırı olarak hemen 12 Eylül sonrasında örgün eğitime zorunlu din derslerinin konması, "Bilimsellik" ilkesine uymaya çalışan milli eğitim sisteminin yapısını dönüştürmüştür. Ülkeyi yönetenlerin bilime aykırı istemleri, devletin resmi okullarında bir dinin bir mezhebinin zorunlu olarak okutuluyor olması, (AİHM'in insan haklarına aykırı kararı vermesine karşın) 2000'li yıllarda evrim kuramının öğretim programlarından kaldırılmasına kadar giden bilim dışılığı getirmiştir.

II. AKP'NİN PROGRAM GELİŞTİRME ANLAYIŞI

AKP 2002'de iktidara geldiğinde ilk iş, MEB'de alanında uzmanlaşmış, üniversitelerle ortak çalışma becerisi geliştirmiş eğitim uzmanı kadrosunu görevlerinden uzaklaştırarak liyakatsiz, partili ve çeşitli dini vakıf ve cemaatlerin mensubu kişilerle çalışmıştır. Bu durum "eğitim programı geliştirme bilim alanı"ndan uzaklaşılmasını da beraberinde getirmiştir. 1980 darbesinden sonra eğitimde Türk-İslam sentezi, Yeşil Kuşak Projesi ve sonrasında Yeni Dünya Düzeni, Büyük Ortadoęu Projesi gibi emperyalizm tasarımları kapsamındaki çalışmalarla çeşitli cemaatlerin yetiştirdikleri elemanların devlet kadrolarına yerleştirildiği gözlemleniyordu. 2005'den başlayarak değiştirilen eğitim programlarında emperyalist ülkelerin temsilcilerinin de katılımı ile "vatan", "ulus" "Cumhuriyet değerleri" "**Mustafa Kemal Atatürk**" gibi kavramların programlardan çıkarıldığı, daha sonraki yıllarda ise ülkenin gereksinimlerine uygun program hazırlanması yerine -2005 yılında olduğu gibi- başka ülkelerin programlarından çeviriler yapılmış, ilkokul 1-5.sınıf programları bilimsel program geliştirme ilkelerine uyulmadan yazılmış ve uygulanmıştır. 2009 yılında Danıştay tarafından iptal edilen bu program birkaç cümle eklenerek TTK'dan geçirilip yeniden kabul edilmiştir. Eğitim programlarında yaptıkları bu dönüşüm AKP iktidarını tatmin etmemiş 2012'de, Mecliste

4+4+4 yapılanması kabul edilmiştir. Bu yapılanma ile Temel Eğitim Yasasının bütün ilkeleri ve eğitim bilimlerinin, gelişim ve öğrenme psikolojisinin bütün doğruları çiğnenmiştir.

Örnekler: 5 yaşında zorunlu olarak ilkokula başlatma, okuma yazmaya el yazısı ve harfle (E harfiyle) başlama, 4. sınıftan sonra kesinti yaparak 1 yıl **Kuran Kursuna** gitme, İmam Hatip ortaokullarının açılması, özellikle kız öğrencilerin örgün eğitimden açık öğretime yönlendirilmesi...

Uygulanmakta olan eğitim programları bilimsel yöntemlerle değerlendirilmeden 2015'te, 2016'da, 2017-2018'de parça parça değiştirilmiştir. Okullar (bizzat Milli Eğitim Bakanı tarafından) "nitelikli okul," "niteliksiz okul" olarak sınıflandırılmış, başka hiçbir yetkinliklerine bakılmadan öğrenciler çoktan seçmeli testlerde aldıkları puanlara göre okullara yerleştirilmiştir. 2017 programı da 15 gün süreyle görüşlere sunulmuş, üniversitelerin ve eğitim sendikalarının hazırladıkları değerlendirme raporları hiç dikkate alınmadan yanlışlar içeren yeni program uygulanmıştır. 2017 Öğretim Programı ve bu programa göre yazılan, içinde yanlışlar olan kitaplar, Cumhuriyet'in ülkeye kazandırdığı bütün değerleri yok etmeye ve yerine orta çağ değerlerini öğretmeye çalışmaktadır. 15 Temmuz'dan sonra, **FETÖ reklamı içeren binlerce kitap** ve kitap sayfaları MEB tarafından yok edilmiştir. AKP iktidarı kendi bastırıldığı imha ederek "Eğitim Tarihi"ne geçmiştir.

Bugün uygulanmakta olan eğitim programlarıyla ancak sorgulamayan, eleştirmeyen, bilimsel düşünemeyen, biat eden Cumhuriyet düşmanı bireyler yetiştirilebilir. İçinde bilimsel yanlışlar ve örtük (toplumsal yaşama yönelik) iletiler bulunan ders kitapları özel kuruluşlara, çeşitli vakıflara yazdırılmıştır.

III. EĞİTİM PROGRAMLARININ BUGÜNKÜ DURUMU

MEB, hazırladığı öğretim programları ile belirlediği ortaçağ insanını Cumhuriyet öğretmenleri ile yetiştiremeyeceği endişesiyle, önce değerler eğitimi başlığında Hizmet Vakfı, Ensar Vakfı, Birlik Vakfı, Türkiye Gençlik Vakfı (TÜGVA) ve İlim Yayma Cemiyeti gibi çeşitli dinî kuruluşlarla eğitimde işbirliği anlaşmaları yapmış, daha sonra adına ÇEDES (Çevre duyarlıyım değerlerime sahip çıkıyorum projesi) dediği bir düzenleme ile "manevi rehber" sıfatı verdiği imamları okullara atayarak amacına ulaşmayı garantiye almak istemiştir.

Bugün Türk Eğitim Sistemi'nde uygulanan eğitim programları;

* Ulusal, bilimsel ve laik değildir.

* Evrim kuramını reddetmiştir.

* Tarihi, Türkçeyi ve diğer bilim alanlarını, hatta dini bile yanlış öğretmektedir.

* Altı yaşından 18 yaşına kadar öğretim sistemi içinde olan geleceğin erişkinlerine, 12 yıl içinde yapılan, her biri yenilikler getirdiği iddia edilen bu değişiklikler ihmaldir, istismardır, çocuklara uygulanan zihinsel, duygusal ve bedensel şiddettir.

* Bugün örgün eğitim yaşındaki 2 milyon çocuk eğitimin dışına çıkarılmıştır. Açık ortaokul ve açık liseye kayıtlı olan çocukların kimisi çıraktır, kimisi hafızlık kurslarındadır, kimisi çocuk yaşta evlendirilmiştir, çoğu da türlü iş alanlarında ucuz işgücü olarak çalıştırılmaktadır.

* Yüz binlerce çocuğun cemaatlerin elinde olduğu araştırmalarla belirlenmiş, uğradıkları şiddet, istismar ve intihar haberleri basında yer almaktadır.

* Yoksul aile çocukları istekleri dışında sayıları her gün artırılan imam hatip okullarına kaydedilmektedir.

* Meslek liseleri ve imam hatip okullarına gitmek istemeyen, ekonomik durumu yeterli olan ailelerin çocukları özel okullara yönelmektedir.

* Devlet kamusal eğitimi desteklemek yerine zaman zaman kimileri cemaatlere ait olan özel okulları ekonomik olarak desteklemektedir.

* 3-6 yaşındaki çocukların yalnızca % 39'u okulöncesi eğitime katılabiliyor, bunların yarısından çoğu da ya özel eğitim kurumlarında ya da diyanetin/cemaatlerin anaokullarında Kuran kurslarındadır.

AKP iktidarı tarafından "İhtiyaç Analizi" yapılmadan, "Uygulamadaki Program, Bilimsel Yöntemlerle Değerlendirilmeden," program geliştirme bilim insanlarından akademik destek almadan hazırlanan bütün programlar bilimin bulgularını ve önermelerini reddetmektedir. AKP iktidarında göreve gelen her Milli Eğitim Bakanının kendi iktidarları tarafından hazırlanan bir önceki öğretim programlarının yetersiz, ağır ya da zayıf olduğunu iddia ederek; yine bilimin bulgularını yok sayarak otel salonlarında güdümlerindeki sendika, dernek ve vakıflarla, kendi atadıkları öğretmen ve müdürlerle ders ekleyip ders çıkarma, ders saatini azaltıp eksiltme yaparak yeni program yaptıklarını zannetmektedirler. Düzenledikleri, deneme uygulaması yapıp bilimsel yöntemlerle değerlendirmedikleri her program biraz daha bilim dışı, din ağırlıklı olmaya devam ederken, sanatı, sporu, kültürü, felsefeyi kırmakta, hatta bu alanları programdan çıkarmaktadır.

IV. EĞİTİMİ DİNCİLEŞTİRMEDE YENİ ADIMLAR

Akp iktidarı bilinçli bir biçimde bilimden uzaklaştırdığı eğitim sistemini her geçen gün islami kurallara göre yeniden düzenlemek için attığı adımları sıklaştırmaktadır. ÇEDES uygulaması ile okullarda görevlendirilen (mezarlık ve cami temizleyen) imamlar, Kur'an kursu öğretmenleri, ablalar vb. için Yaşam Becerileri, Türk Sosyal Aile Yapısı, Adabımuâşeret adlarında din temelli dersler uydurulmuştur. Uydurma çünkü, derste geliştirileceği belirtilen yeterlikler, zaten Hayat Bilgisi dersinden başlayarak her düzeydeki Sosyal Bilgiler kapsamında profesyonel öğretmenlerin öğrettiği yeterliklerdir.

Ayrıca 2024-2025 öğretim döneminde uygulanmak üzere son Milli Eğitim Bakanı Yusuf Tekin'in TALİMATLARIYLA (Eğitim programı çalışmalarına bakan talimatıyla değil, ihtiyaç analizi araştırmasıyla başlanır) yine müfredat (eğitim programı) değiştiriliyor! Hem de otel salonlarında yapılan toplantılarla hazırlanan metne "Bütüncül Eğitim: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Müfredatı" adı veriliyor. Program geliştirmenin bilimsel aşamalarından hiçbirini izlemeden hazırlanan bu metne süslü cümlelerle bilimsel kavramlar yazılsa da bu metnin bilimsel olmadığı herkes tarafından biliniyor.

*AKP'nin seçim sloganı olan "Türkiye Yüzyılı" ne demek? Dünyada hiçbir ülkenin yapamadığı bir icat mı yapıldı? Uzay mı keşfedildi? Bu sıfatı uluslararası bir kuruluş mu verdi? AKP'nin ülkeyi getirdiği durumu bütün dünya hayretle izliyor. Tıpkı açlığa terkedilen emeklilere 2024'ü "emekliler yılı" ilan etmek gibi aklımızla alay ediliyor! Yanında Cumhuriyet sözcüğü olmayan bit Türkiye özlemi!

*Türkiye Cumhuriyetinde yüz yıldan beri Arapça olan, konu listesi anlamına gelen "müfredat" kavramı kullanılmaz. Eğitim programı, Öğretim Programı, Ders Programı kavramları kullanılır.

21. yy'da Eğitim Programı konu listesi değil, çok boyutlu bilimsel araştırma sürecidir. Üniversitelerimizde Eğitimde Program Geliştirme bölümleri, YÖK'te bu adla doçentlik alanı vardır.

*Maarif Modeli" kavramı FETÖ'nün yurt dışındaki 15 Temmuz'dan sonra Maarif Vakfı kurularak bu vakfa bağlanan okulların modelidir ve Arapça bir kavramdır. Türkiye Cumhuriyetinde Eğitim konusunu çalışan bakana Maarif Vekili değil, "Milli Eğitim Bakanı" denir.

*Bu ürünü oluşturanlar hangi çağda yaşıyor? Ardalanları nedir? Ülkeyi nereye götürmek istiyorlar? Adına müfredat dedikleri metnin tamamı, Anayasanın Laiklik ilkesine, 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Yasasına, bu yasanın bütün ilkelerine aykırıdır. Bu ürünü **yapanlar suç işlemektedir.**

Adına müfredat dedikleri bu metne göz gezdirerek bile bakıldığında amacın program geliştirme olmadığı hatta "Eğitim" bile olmadığı, ülkeyi toptan dincileştirmeyi amaçladığı, bilimin ürünlerine, evrime, integrale bile karşı olup kapsamdan çıkarıldığı görülmektedir.

Kısa bir süre önce MEB'in WEB sayfasında yayınlanan "Temel Yaşam Becerileri ders programından kimi örnekler:

Ders Adı: Temel Yaşam Becerileri

- Hz. Muhammed'in (sav) beden dilini etkili biçimde kullanmasına ilişkin örnekler (konuşurken tüm bedeniyle muhatabına dönmesi, küçük çocuklarla konuşurken onların göz hizasına inmesi gibi) yer verilir.
- Saygı, doğruluk, empati ve kavli leyyin (yumuşak dil kullanma) kavramlarının iletişim üzerindeki etkisine vurgu yapılır. Olumlu ve olumsuz iletişim türlerine değinilir. Kültür ve medeniyetimizde kötü söz söylemenin zararlarına vurgu yapılır; ayet, hadis, atasözü ve vecizelerden örnekler verilir.
- Varlık âlemi içerisindeki insanın, çevresine karşı emanet şuuru ile davranması gerektiği vurgulanır. İslam dininin ilk emrinin "Oku" olduğu vurgulanıp bilgiye verdiği önem belirtilir.
- Doğru ve güvenilir bilginin hayata etkileri ile ilgili ayet, hadis, atasözü ve vecizeler üzerinde durulur. İslam dininin eleştirel düşünmeye verdiği değer, akletme, tefekkür gibi kavramlar üzerinden açıklanır. Türk İslam tarihinden konu ile ilgili örnekler yer verilir.
- Beden sağlığını korumanın ve bu bağlamda helal ve sağlıklı beslenmenin dinen önemli olduğu vurgulanır.
- İslam dininin temizliğe verdiği öneme vurgu yapılır, temizliğin maddi ve manevi boyutları olduğu izah edilir. Her ibadet için temizliğin ön şart olması örneği ile temizliğin önemi vurgulanır. İslam dininin koruyucu hekimliğe verdiği önem üzerinde durulur. Duygusal sağlığa ulaşmada manevi gücün önemine değinilir. Bireyin hayatla güçlü manevi bağlar kurmasının duygusal sağlığı üzerindeki etkisine yer verilir.
- Stresle başa çıkmada dua ve ibadetin önemi vurgulanır.
- Öfke başta olmak üzere olumsuz duyguların bertaraf edilmesinde Hz. Muhammed'in (sav) söz ve davranışlarından örnekler verilir.
- **Empati** ve diğer kâmlık değerleri arasında bağlantı kurmaları ve İslam dininin bu değerlere verdiği önemi tartışmaları sağlanır. Kendisi için istediğini başkaları için de istemenin önemini vurgulayan hadis-i şerif üzerinde durulur.

- Türk-İslam kültüründen istişarenin önemi ile ilgili örnekler verilir.
- Tasarrufun manevi boyutlarına değinilir.
- Doğaya ve çevreye saygı göstermenin manevi yönden önemi üzerinde durulur. İsrâf kavramı üzerinde durulur. İsrâf ile ilgili ayet, hadis, atasözü ve vecizelere yer verilir.
- Zaman yönetimi ile ilgili ayet, hadis, atasözü ve vecizelerden örnekler verilir.

Ders Adı: Adabımuâşeret

Bu dersin programında da 1739 sayılı Temel Eğitim Yasasına gönderme yapılmakla birlikte ne 'amaçlara' ne de 'ilkelere' uyulmuştur. Temel Eğitim Yasasının 14 ilkesinden biri "laiklik", biri "bilimsellik" biri "**Atatürk ilke ve devrimlerine** uygunluk" tur.

Dersin işlenişiyile ilgili kimi öneriler:

- İslamiyet Öncesi Dönemde, Türk İslam devletlerinde, Osmanlıda ve Cumhuriyet Döneminde Türk kültüründen adabımuâşeret örneklerine yer verilir.
- Dede Korkut Hikâyeleri, Kutadgu Bilig, Divânı Lügat-ı Türk adlı eserlerde ve Türk tasavvuf kültüründe yer alan adabımuâşeret örneklerinin karşılaştırılması sağlanır.
- Kur'an-ı Kerim ve hadislerden örneklere yer verilir.
- Emr-i bi'l-maruf nehy-i ani'l-münker (iyiliği emredip kötülükten sakındırma) ilkesine değinilir.
- Kur'an-ı Kerim ve sünnette anne babaya hürmet ile ilgili örneklere yer verilir.
- Sıla-ı rahmin önemi üzerinde durulur. - Sıla-ı rahim, hemhâl olmak kavramları öğretilir, selamünaleyküm, Allah razı olsun öğretilir.
- Kültürümüzde ve medeniyetimizin temel kaynaklarından olan Kur'an-ı Kerim ve hadislerde yer alan çevreyi korumaya yönelik örneklere yer verilir.
- Ders kitabı yazım sürecinde ve ders işlerken her konuda Kur'an-ı Kerim ve hadislerden örneklere yer verilmelidir.

Ders Adı: **Biyoloji** (Ocak 2024'te sızdırılan bilgi metninde aşağıdaki gibiyse de açıklanan müfredatta felsefe ve özel amaçlar tamamen değiştirilmiştir)

Biyoloji dersi programının temel felsefesi ve özel amaçları kısmında yazanı örnek vermek yeterli olacaktır. "Ayrıca öğrenciler, bilim ve yaratılış arasındaki ilişkiyi anlamlandırarak daha derin bir kavrayışa sahip olabileceklerdir. Bu doğrultuda canlıların varoluşuyla ilgili doğruluğu ispatlanmamış teoriler olmakla birlikte Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli kapsamında geliştirilen biyoloji dersi öğretim programıyla yürütülen eğitim öğretim süreçlerinde yaratılış teorisi benimsenmektedir."

Bu programlarla uyduruk konu alanı sosuyla Anayasa'sında "laik ve sosyal hukuk devleti" yazan bir ülkenin yurttaşlarına zorunlu eğitim sürecinde **İslâmiyetin bir mezhebinin önerileriyle "Din" öğretilmek istenmektedir.**

Kutsal kitaplarla dinsel kişiliklere özgü söz, eylem ve davranış biçimlerinin **Anayasasında laikliğin değişmez kural olarak yer aldığı ülkemizde hiçbir boyutuyla böyle bir eğitim düzenlemesi yapılamaz.** Bu, anayasayı çiğneme (ihlal) suçudur. İnançlar bireylerin iç dünyalarına özgü kişisel

tercihlerle yaşanan değerlerdendir. Kaldı ki ülkemiz gerek dinsel gerekse kültürel açılardan çeşitliliği olan toplumsal özelliğe sahiptir. İçeriği ve diliyle Türk Milli Eğitiminin Temel Amaçları'yla çelişen, yazımda ve konuşmada anadilimizin kurallarıyla bağdaşmayan söz ve anlatımların sıkça kullanıldığı yukarıdaki örneklere benzer eğitim yaklaşımının 21. yüzyıl Türkiye'siyle bağdaşır hiçbir yanı yoktur. Açık Türkçe karşılığıyla "Görgü Kuralları" diye adlandırılabilir bir kavramı "Adabımuaşeret" gibi bir kavramla adlandırmanın bile eğitimde açıklık, anlaşılabilirlik kurallarıyla bağdaşmadığı ortadadır. Bütünüyle din-ilahiyat alanına özgü dersler için geçerli olabilecek bir içeriğin yaşamın bütününe kapsayan bir alana aktarılması, din ve vicdan özgürlüğüyle bağdaşmamaktadır.

Kaldı ki eğitimin türlü basamaklarındaki kimi zorunlu ve seçmeli dersler, zaten bu içeriktedir.

Dolayısıyla Bakanlığın bu girişiminin hiçbir yasal-anayasal dayanağı yoktur.

Uydurulan yaşam becerileri ve adabımuaşeret konuları öğrencilere bütün eğitim sürecinde her basamakta, her daldan öğretmece öğretilecek konulardır. Bu yeterlikler yaşam içinde okulda, evde, sokakta öğretilir ders açma gereği yoktur. Ancak, Cumhurbaşkanının vatandaşlarına "Sürtük, Çürük, Terörist vb." dediği bir ülkede çocuklara adabı muaşeret (*görgü kuralları*) öğretmek çok zordur, hatta olanaksızdır.

V. GERÇEK AMAÇ NEDİR?

Görülmektedir ki AKP, 22 yıllık iktidarı süresince bütün toplumsal sistemi, kamusal yaşam alanları ve bunun en önemli ayağı olan eğitimi kendi siyasal İslamcı öğretisi yönünde dönüştürmek için sürekli bir çaba içindedir. Ders programlarıyla, kitaplarıyla, kadrolaşması ve tarikat-cemaat uzantısı vakıf ve derneklerle yaptığı protokollerle, özellikle okulöncesiyle ilköğretim aşamalarını Diyanet İşleri Başkanlığı'nın bir tür uygulama alanına dönüştürmesiyle önemli ölçüde yol kat etmiştir.

- *AKP, bu yolla siyasal İslamın toplumsal yaşamı tümüyle denetim altında tutma, Cumhuriyet devrimleriyle elde ettiğimiz kazanımları karşı devrim girişimleriyle yok etmek istemektedir.*

Yasal çerçevedeki eğitim kurumlarında gerçekleştirmeye çalıştığı geriye doğru dönüşümün yanında sayıları bilinmeyen, ancak zaman zaman kamuoyuna yansıyan yönleriyle yüzlerce olduğu anlaşılan yasadışı sıbyan mektepleri, Kuran kursları ve medreseler, AKP iktidarının özel amaçlı ürünleridir. Bunlar hem var olan Anayasa ve yasalara aykırı, hem de bir toplumsal gereksinmeden öte iktidarın kendi ideolojik gereksinimleri doğrultusunda başvurduğu uygulamalardır. Günümüz toplumlarının ve bireylerinin yaşamsal gereksinimleriyle bağı yoktur.

Ancak öte yandan iktidar partisi, 22 yıldır söz konusu eylem, davranış ve uygulamalarıyla toplumu eğitim yoluyla beklentileri yönünde dönüştürme konusunda sürekli başarısızlığa uğramanın yarattığı bir ruh hali içindedir. Özellikle 4+4+4 yasasıyla birlikte yoğunlaştırdığı bu çabalarla istedikleri sonuca ulaşamadıklarını bugüne dek en yetkili organlar aracılığıyla itiraf etmişlerdir. İktidar gücüyle türlü kademelerdeki resmî kurumlar aracılığıyla yukarıdan aşağıya uygulayageldikleri baskı ve dayatmalara karşı örneğin son yıllarda imam hatiplerde sürekli bir gerileme, dinsel içerikli seçmeli derslerin seçiminde de benzer biçimde gerileme söz konusudur.

Özetle iktidarın yeni Milli Eğitim Bakanı aracılığıyla bu yöndeki çabalarını hızlandırmaya çalışması, beklenen toplumsal karşılığı alamamakla ve bu sonucun yarattığı telaşla ilgilidir.

Bugüne dek dayatılan girişimlere karşı gösterilen toplumsal duyarlılıkla direnme örneklerinde olduğu gibi iktidarın bu tür çağdışı dayatmalarına karşı mücadelemiz sürecektir.

Laik yaşamla ilgili kazanımlarımıza bütün alanlarda olduğu gibi eğitim alanında da sahip çıkacak, geleceğimizi orta çağ karanlığına teslim etmeyeceğiz.

VI. 2024'te TÜRKİYE'DE KÖYLERDE ÇOCUKLARIN EĞİTİMİ

Türkiye'de toplam 18. 255 köy var bunlardan 5578'inde ilkokul var okul öncesi bunların 5532'sinde var. Yani 13.969 - 5532 = Yaklaşık 8.437 okul yapar. 9.818 köyde okul yok demektir. Ortaokul ve liselerin ilkokul bulunan köylerde olduğunu varsayarsak Türkiye'nin yaklaşık 11.000 köyünde okul bulunmadığı, öğrencilerin **taşınmalı eğitim** alındığı düşünülebilir. Bu okul öncesi kurumların bir bölümünün de Kuran kursu olduğu düşünülürse ....(Köylerde yalnızca Diyanet İşlerine bağlı 4365 Kuran kursu var, beldelerde de 1.181).

Türkiye'de sayıları 18.675'e ulaşan Kuran kurslarının 11.217'sinin il ve ilçe merkezlerinde, 1480'inin beldelerde, 5978'inin ise köylerde olduğu düşünülürse yine Köy Enstitülerini anımsamak gerekti.

VII: MEB'İN HAZIRLADIĞI PROGRAMA İLİŞKİN Özet (Kimi Örnekler)

- 2017'den beri tek adam yönetiminde nasıl her eylem Cumhurbaşkanı talimatı ile yapılıyorsa** Eğitim Programı da Milli Eğitim Bakanının talimatıyla yapılmıştır. Eğitimde Program Geliştirmeye bakan talimatıyla değil ihtiyaç analizi ile başlanmalıdır. Demokratik, laik ve çağdaş ülkelerde eğitim programları bilimsel ilkelerle, eğitim bilimleri, konu alanı uzmanları, psikologlar, eğitim felsefesi uzmanlarının ekip çalışmasıyla hazırlanır. Taslak program denenir, değerlendirilir, iyileştirilir ve sürekli olarak geliştirilir.
- Adına "Müfredat" denen bu metin bilimsel ilkelere ve 21.yy'da dünyadaki gelişmelere uygun değildir.
- Metnin adı bile "Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli" Türkçe değildir ve **akıl dışıdır**.
- Metinde "Adalet, hikmet, merhamet, iyilik, doğruluk, çalışkanlık, yararlı olmak ve güzellik gibi değerler üzerinde yükselen bir medeniyet mirasına sahip olan milletimiz, Türkiye Yüzyılı'nda eğitim için kararlı adımlarla geleceğe hazırlanmaktadır." denmektedir. 20 yıldan uzundur ülkenin okullarında hazırladığı programların uygulanmasını sağlayan AKP iktidarı 2002'den beri neredeyse her Bakanın hazırlattığı programlarla bu değerleri halâ geliştirememiş mi?
- Hukukun çiğnendiği, Anayasanın ve yasaların yok sayıldığı**, kadın ve erkeğin eşit olmadığı çığlıklarının atıldığı, önlenmeyen kadın cinayetleriyle adeta kadın kırımı yaşandığı, çocukların en temel hakkı olan eğitim hakkının istismar edildiği, cemaatlerin STK olarak algılanıp çocukların protokol imzalanan cemaatlere teslim edildiği, ekonomik nedenlerle çocukların sağlıklı beslenemediği bir ülkede adına **Maarif Modeli Müfredatı denen metinlerle toplum çökertilmeye mahkûmdur**.
- "Müfredat" metninden bir ifade: "İnsan madde ve manadan oluşur. İnsanın varoluşunu olgunlaştırması, kemale erdirmesi esas itibarıyla eğitim ile gerçekleştirilebilir. İnsanın hayatında iyi, doğru, faydalı ve güzel; hep bu çerçevede farklı şekillerde ortaya çıkar. Bu bağlamda Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli, sahip olduğu mefkûre ile toplumu ve ülkesini imar eden şahsiyetler yetiştirmeyi ahlaki bir sorumluluk olarak ele alır. Bu çerçevede değerler, geniş bir perspektifle sistemi bütünleyen anlamlı bir olgu olarak ele alınır; programların ruhunda tabii bir şekilde yer alır."

Bilim ürünü bir metin olması gereken eğitim programında yer alan bu ifade üzerinde düşünmek

gerekir.

7. Ortak metinde 417 kez '**değer**' sözcüğü geçerken 'bilim-bilimsel' sözcüğü 54 kez geçiyor. Bunun 33'ü Fen Bilimleri dersinin açıklamaları içinde. **'laik' ya da 'laiklik' sözcüğü hiç geçmiyor.**

8. Ortak metinde 'akıl' ya da 'akılcılık' ile ilgili sözcük sayısı da pek az (43) bunların bir bölümü sözcük içindeki akıl (bakıldığında vs. gibi). Özetle **bu metin akli ve bilimi kullanmıyor.**

9. İnsan hakları, vatandaşlık ve demokrasi dersi (4. Sınıf) programında eşitlik ve fırsat eşitliği başlıkları var, ancak cinsiyet eşitsizliği, sınıfsal eşitsizlik ve öbür eşitsizliklerin ne olduğu konusunda bir öğrenme çıktısına yer verilmemiştir.

10. İnkılap Tarihi ve **Atatürkçülük** dersinde bile Anayasanın değiştirilmesi önerilemez maddesi (**laiklik sözcüğü yalnızca bir kez geçiyor**) bolca **Osmanlı seviciliği** dikkat çekiyor. Cumhuriyet devriminin devrimci özellikleri kıyıda bırakılıp, Osmanlı'da da bunlar önerilmişti bakış açısıyla devamlılık gibi tezlerle devrimler sadeleştirilmeye çalışılıyor. Kadın sözcüğü yalnızca bir kez geçiyor o da Osmanlı'nın son dönemlerinde aydınların tartıştığı modernleşme atılımları içinde.

11. **Din ve Ahlak Bilgisi** (4-8. Sınıf) dersinde öne çıkan en önemli özellik ahlakın dinden kaynaklandığının öğretilmesi ve bu dinin ise yalnızca İslam dini olacağının benimsetilmesidir. Şükür ve sabır konuları oldukça çok yer kaplamaktadır. Haklar ve sorumluluklar ünitesi (birimi) bile dinci kaynaklarla biçimlenmektedir. Aşağıdaki metinde görülebileceği gibi; "Bu ünite de hak ve sorumluluklar konusu ele alınmaktadır. Öğrencilerin; toplumdaki herkesin temel hak ve özgürlüklere sahip olduğunu açıklamaları, kişisel hakları sentezleyerek bunlara saygı duymaları, temel bir hak olarak mahremiyeti sorgulamaları ve bu hakkın korunması gerektiğine dair farkındalık kazandırmaları amaçlanmaktadır. Allah'a (cc) karşı sorumluluklarını inanç ve ibadet açısından çözümlemeleri ve diğer insanlara karşı sorumluluklarını özetlemeleri amaçlanmaktadır. Rabbeni dualarını ve bu duaların anlamlarını okuyarak yorumlamaları amaçlanmaktadır" "Evrendeki mükemmel düzen" kavramı ile çocukların doğanın düzenini Allah'tan gelen mükemmellik sanmaları sağlanmaktadır.

12. 12. Sınıf İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinde 'Laiklik' salt 1 kez geçmektedir. Medeni Yasa konusunda çocuklara sorulması önerilen soru: "Cumhuriyet Dönemi'ndeki inkılaplar, Osmanlı Devleti'ndeki hangi gelişmelerden esinlenilerek yapılmış olabilir?"

13. 10 ve 11. Sınıflarda okutulacak **felsefe** dersinde her ünite de mutlaka en az bir İslam felsefecisinin (biri Nakşibendi Nurettin Topçu) metinlerinden örnekler dağıtılması öneriliyor..

14. Biyoloji Dersi programının daha önce açıklanan metinde dil çok dinci idi. 'Tartışmalı **Evrime** Kuramı yerine '**Yaratılış**' konusunun verileceği belirtilmişti. Son metinde ise "Biyoloji Dersi Öğretim Programı'nda genelde bilimin, özelde biyolojinin insan yaşamındaki rolüne ve gerek Türk-İslam bilim insanlarının ve öbür ulusların bilim insanlarının bilime sağladığı katkılara yer verilmiştir". Denmektedir. Gelişim ve **evrim demekten kaçınmış**, "**tekâmül**" demeyi, "**bilim**" yerine "**ilim**" demeyi, sık sık "belagat," "kâmil insan" demeyi seçmiştir.

• **Bilimsel bir metinden çok bir mürit rehberi görüntüsü veriyor.**

Bu anlatım metni hazırlayanların donanımı hakkında ipuçları sağlıyor.

15. 2005 programları ile başlatılan harften hem de Arapçada olduğu gibi E harfiyle okuma-yazma öğretiminden vazgeçmemişler.

16. Bir Eğitim Bilimleri hocamızın bu metinde yer alan konuların kaçar sayfa olduğu konusundaki veriler:

- Hayat Bilgisi: 84
- İlkokul Türkçe: 228
- Fen Bilimleri: 234
- İnsan Hakları ve Vatandaşlık: 30
- İnk. Tarihi ve Atatürkçülük: 37+40+77
- Biyoloji: 88
- Fizik: 114
- Kimya: 113
- Felsefe: 67
- Tarih: 76
- *Din Öğretimi Toplam: 572**
- Din Kültürü:120+98= 218**
- Peygamberimizin Hayatı: 78+76=154**
- Kur'anı Kerim: 87+82=154**
- Temel Dini Bilgiler: 31**

*AKP İktidarının yaptığı gerici ve bilim dışı Eğitim Programlarına bakarak:
Bu iktidarının Eğitim Programı yapmaması gerektiği vurgulanmalı ve müfredat diye yazılan
metinlerin uygulanmaları yasal yollarla engellenmelidir.*

Henüz Kurtuluş Savaşı sürerken 1921'de Mustafa Kemal'in cepheden gelerek başkanlık yaptığı Maarif Kongresinden başlayarak Türkiye Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanlığı bilimsel yöntemlerle çağın değerlerini, vatandaşlık değerlerini çocuklara ve gençlere kazandıran eğitim programları yapmış ve geliştirmiştir. 1990'dan başlayarak 2002'ye dek Dünya Bankası Fonları ile desteklenen ve bilimsel bir modelle çok değerli Eğitim Programları hazırlanmış, denenmiş ve değerlendirme çalışmaları tamamlanmadan 2005'te bu programları yok sayan AKP'nin çeviri programı uygulamaya konmuştur. Bu konuda Üniversitelerin Eğitimde Program Geliştirme Bilim alanında yapılan yüksek lisans, doktora, doçentlik ve profesörlük çalışmalarından Türk Eğitim Sisteminde yapılan "Program Değerlendirme" araştırmalarından yararlanılabilir.

Türk Eğitim Kurumlarında denenmiş olan eğitim programlarının güncellenerek pilot uygulamalarının yapılması önerilir.